

მსოფლიო ისტორია The History of the World

ნათელა ხაჩიძე

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, სამართლისა და საერთაშორისო ურთიერთობების დოქტორანტი

ISIS-ის პერიოდი და ნავთობის საკითხი სირიის კრიზისში

XX-XXI საუკუნეების მიჯნაზე გლობალური საერთაშორისო ურთიერთობების სისტემაში მომხდარმა კარდინალურმა ცვლილებებმა, რომელიც ბიპოლარული სისტემის დაშლით იყო გამოწვეული, მნიშვნელოვანი გავლენა იქონია ცალკეულ რეგიონებში, კერძოდ ახლო აღმოსავლეთში, რასაც შედეგად ძალთა რეგიონული ბალანსის დარღვევა მოჰყვა.

ერთი მხრივ, გლობალური ხასიათის კარდინალურმა გეოპოლიტიკურმა ცვლილებებმა, რომელიც სოციალისტური მსოფლიო სისტემისა და საბჭოთა ზესახელმწიფოს დაშლით იყო გამოწვეული, საბჭოთა გეოპოლიტიკური სივრცის ახლო აღმოსავლეთის ზონაში გეოპოლიტიკური ვაკუუმის ფორმირება მოახდინა. მეორე მხრივ, შეერთებულმა შტატებმა თავისი ჰეგემონიის დამყარება რეგიონული მასშტაბით ვერ შეძლო. შექმნილ ვითარებაში მოხდა ახლო აღმოსავლეთის რეგიონში განვითარებადი მრავალპოლარული სამყაროს სხვადასხვა სუბიექტის ინტერესთა შეჯახება. რევოლუციური მოვლენების სერია, რომლის საწყისად 2010 წლის ტუნისის მოვლენები დაედო საფუძვლად, მოგვიანებით „არაბულ გაზაფხულად“ მოინათლა, რამაც რეგიონის გეოპოლიტიკურ რუკაზე რიგი ცვლილებები გამოიწვია (ე. წ. ისლამური სახელმწიფოს შექმნა).

2011 წლის იანვარში, ტუნისის მთავრობამ 26 წლის მოვაჭრეს, მოჰამედ ბუაზიზის დედაქალიდან 260 კილომეტრის მოშორებით ხილისა და ბოსტნეულის გაყიდვა აუკრძალა, მეტიც

პოლიციელებმა მას პროდუქცია ჩამოართვეს. სახელმწიფოს თვითნებობით და პოლიციის ძალადობით შენუხებულმა ბუაზიზიმ ბენ არუსის ცენტრალურ ბაზრობაზე ბენზინი გადაისხა და თავი დაიწვა.

ბუაზიზის კადრები ინტერნეტის საშუალებით მთელმა მსოფლიომ იხილა. 10 დღის შემდეგ ბუაზიზი მიღებული დამწვრობებისგან გარდაიცვლება, ხოლო რეგიონში პროტესტის ტალღა დაიწყება, რომელიც არაბული გაზაფხულის სახელით გახდება ცნობილი.

არაბული გაზაფხულის შედეგად რეგიონმა დეკოლონიზაციის შემდეგ, არნახული მასშტაბის პოლიტიკური ტრანსფორმაცია განიცადა. ამ პერიოდში ხელისუფლება შეიცვალა ოთხ სახელმწიფოში, მათ შორის ტუნისშიც, სამოქალაქო დაპირისპირებამ იფეთქა სირიასა და ბაჰრეინში, ხოლო რეგიონის კიდევ შვიდ სახელმწიფოში მასობრივი სამოქალაქო პროტესტი დაიწყო.

ყველაზე დრამატულად მოვლენები სირიაში განვითარდა. საპროტესტო დემონსტრაციები ასადების დინასტიის წინააღმდეგ მშვიდობიანი მოსახლეობის დახვრეტით დამთავრდა. 2011 წლის 15 მარტს სირიაში სამოქალაქო ომი დაიწყო.

ცხადია პროცესში ჩაერთვნენ ჯიჰადისტებიც. ამ დროისთვის სირიაში უკვე მოქმედებდა ალ-ნუსრას სახელით ცნობილი ჯიჰადისტების დაჯგუფება. ალ-ნუსრას ადგილზე აბუ მოჰამედ ალ-ჯავლანი ხელმძღვანელობდა, რომელიც ადგილზე სწორედ ალ-ბაღდადიმ გააგზავნა, თუმცა ჯავლანის ვითარების თავისი ხედვა ჰქონდა.

შედარებით პრაგმატული და სასტიკი ნაბიჯების გამო ალ-ნუსრა აჯანყებულთა სხვადასხვა დაჯგუფებებთან მალევე შევიდა ალიანსში და სირიის მოცულობითი ტერიტორიაც დაიკავა.

2014 წლის გაზაფხულზე ისლამური სახელმწიფო ერაყში უკვე აკონტროლებდა ფალუჯასა და სადამ ჰუსეინის მშობლიურ ქალაქ ტიკრიტს. 2014 წლის ივნისში, ჯიჰადისტებმა ერაყის სიდიდით მეორე ქალაქი მოსული დაიკავეს. მოსულის დაკავება გარდამტეხ მოვლენად იქცა, ისლამური სახელმწიფო აღარ იყო იატაკქვეშეთში მოქმედი ტერორისტული დაჯგუფება. ნათელი

გახდა, რომ დაჯგუფება არამხოლოდ ერაყსა თუ სირიას, არამედ მთელ მსოფლიოს უქმნიდა საფრთხეს.

ყველაზე დიდი საბადოები მდებარეობდა უკიდურეს ჩრდილო-აღმოსავლეთში (ყარაჩუკში, სუვაიდიამში, რუმაილანში – ეს ტერიტორიები სირიელი ქურთების კონტროლის ქვეშ იყო და არა DAESH და დეირ ეზ-ზორის გარშემო). ჩრდილო-აღმოსავლეთით და აღმოსავლეთით, ევფრატის ხეობაში, საბადოების განვითარება დაიწყო 1960-იანი წლების ბოლოს, ხოლო დეირ-ეზ-ზორის რეგიონში, სადაც განსაკუთრებით მაღალი ხარისხის მსუბუქი ზეთი იწარმოებოდა, 1980-1990 წლებში. სწორედ ამ ტერიტორიაზე ხდებოდა ნავთობის მოპოვება, რომელიც გახდა რესურს ბაზა DAESH-ის ბიზნესისთვის.

სირიის სამთავრობო გაზეთის Al Watan-ის ცნობით, დაეში აკონტროლებდა ალ-ომარს, რომელიც დღეში 15000 ბარელამდე აწარმოებდა, შედარებით ახლოს ერაყის საზღვართან. აღსანიშნავია, რომ ISIS/DAESH-ის მოსვლის შემდეგ ამ დაწესებულების სამუშაო კოლექტივი ძირითადად იგივე დარჩა.

დაეში 2014 წლიდან აკონტროლებდა თურქეთის მოსაზღვრე ტერიტორიის შედარებით მცირე ნაწილს-ქალაქ დაბიკსა და ჯარაბულუსს შორის. მაგრამ ამ დერეფანში, რუსეთის საჰაერო კოსმოსური ძალების ჩამოსვლის შემდეგ ძალიან აქტიურად მუშაობდა კოალიციის და სირიის სამთავრობო ავიაცია. ასე რომ, ამ სატრანზიტო დერეფნის გამტარუნარიანობა, არ შეიძლებოდა, რომ ყოფილიყო მაღალი.

DAESH-ის კონტრაბანდის სქემები სირიის ნავთობთან მიმართებაში აჩვენებს, რომ ტრანზიტით ხორციელდებოდა ორი გზით: ჩრდილო-დასავლეთით ქალაქ აზაბის გავლით და ჩრდილო-აღმოსავლეთით. მაგრამ აზაბი "სირიის თავისუფალი არმიის" ნარჩენების და ჯაბჰათ ალ-ნუსრას ბოევიკების კონტროლის ქვეშ იყო, რომლებიც საკმაოდ სერიოზულ საბრძოლო მოქმედებებს აწარმოებდა დაეშის წინააღმდეგ, ალექსოს პროვინციის ჩრდილოეთით [1, 3-7].

რუკებზე ნაჩვენებია DAESH-ის ნავთობის ტრანზიტის ჩრდილო-აღმოსავლეთი მარშრუტი, რომელიც როგორც წესი,

გადიოდა ქურთისტანის ტერიტორიებზე (ეს არიან სირიელი ქურთები, რომლებიც ახლა აკონტროლებენ სირია-თურქეთის საზღვრის ამ მონაკვეთს). ამ ფაქტებზე დაყრდნობით მხოლოდ ორი დასკვნის გამოტანა შეიძლება: ან წარმოდგენილი რუკები არასწორი იყო, ან არა მხოლოდ DAESH-ი იყო ჩართული სირიის ნავთობის მოპოვების არალეგალურ ოპერაციებში. DAESH-ის შესახებ ერთ-ერთი მთავარი მითი იყო ჯგუფის ფინანსური მოდელი, რომელიც ძირითადად დაფუძნებული იყო ნავთობის ექსპორტზე მეზობელ ქვეყნებში, პირველ რიგში თურქეთში. თუმცა, Financial Times წერდა, რომ DAESH ძირითად შემოსავალს შიდა ბაზრებზე ნავთობის გაყიდვიდან იღებდა. FT-ში მოცემული ვერსიის თანახმად, ფაქტობრივად, გარიგებები იღებოდა ნავთობის წარმოების ადგილზე, სადაც მუდმივად იმყოფებოდნენ დამოუკიდებელი მოვაჭრეები, რომლებიც ყიდულობდნენ „შავი ოქროს“ მთელ მოცულობას მისი შემდგომი გაყიდვის ან გადამამუშავებისთვის. ყველაზე ხშირად, ნავთობი გადამამუშავდებოდა ბენზინში და მაზუტში, მაგრამ იმის გამო, რომ გადამამუშავებელი ქარხნების უმეტესობას არ შეეძლო მაღალი ხარისხის ბენზინის წარმოებას, ადგილობრივ მოსახლეობაში მოთხოვნილ ძირითად პროდუქტს წარმოადგენდა მაზუტი.

ზოგადად, სირიის ნავთობის გაყიდვიდან განაწილების მექანიზმის სწორად განსაზღვრის შემდეგ, შეიძლება სერიოზულად მივუდგეთ ქვეყანაში პოლიტიკური კომპრომისის ძიებას და, შედეგად, დასრულდეს გაჭიანურებული სამოქალაქო ომი.

ნავთობი არის „შავი სისხლი“, რომელიც ამწვავებს სირიის კონფლიქტს. სირიის კრიზისის ოთხივე ძირითადი მხარე ომობს, ყიდულობს იარაღს, საბრძოლო მასალას და პროდუქციას შავ ან ოფიციალურ მსოფლიო ბაზარზე. ესენი იყვნენ სირიის არაბული არმია (სამთავრობო ძალები, CAA), სირიის თავისუფალი არმია (FSA), რომელსაც ე. წ. „ზომიერი ოპოზიცია“, ტერორისტული კვაზიფორმაცია ISIS და Jabhat al-Nusra, ასევე გასამხედროებული ქურთული ნაწილები.

ქურთები 40 მილიონიანი ხალხია, რომლებიც კომპაქტურად ცხოვრობენ ერთდროულად ოთხი ქვეყნის ტერიტორიაზე: სირია,

ერაყი, ირანი და თურქეთი. 2003 წელს შეერთებული შტატების ერაყში შეჭრის შედეგად ქურთებმა გამოიყენეს შესაძლებლობა, რომ შექმნან ერაყული ქურთისტანი. უნდა აღინიშნოს, რომ ერაყელი და სირიელი ქურთები, რომლებიც იბრძოდნენ ISIS-ის მებრძოლების წინააღმდეგ, არ იყვნენ ერთი და იგივე.

ქურთების ფინანსური მხარდაჭერის მთავარი წყარო ჩრდილოეთ სირიის უმდიდრესი ნავთობის საბადოები იყო. მათგან ყველაზე მნიშვნელოვანი იყო შადადი და რუმელანი. მათი მარაგი ასობით მილიონი ბარელი „შავი ოქროთი“ იყო შეფასებული. ომამდე ქალაქ ალ-ჰასაკის მიდამოში, რომელიც დღეს, ზოგიერთი ინფორმაციით, უკვე მთლიანად დასავლეთ ქურთისტანის უზენაესი ქურთული საბჭოს კონტროლს ექვემდებარება, დღეში დაახლოებით 40 ათასი ბარელი ნავთობი ინარმოებოდა [2, 8-14].

მიუხედავად იმისა, რომ ქურთები ოფიციალურ დამასკოს ერთგულებას აცხადებდნენ, სინამდვილეში შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ისინი არ შემოიფარგლებოდა მხოლოდ 2014 წლის 1 იანვარს გამოცხადებული ავტონომიით. დიდი მოსახლეობით, საბრძოლო მზადყოფნით, შეერთებული შტატების, ევროკავშირის მხარდაჭერით, აბდულა ოჯალანის ქურთისტანის მუშათა პარტიის (PKK) სერიოზული იდეოლოგიით, სირიის ქურთისტანი ადვილად შეიძლება იქცეს ფორმირების კერად.

ამავდროულად, ერაყელი ქურთებისგან განსხვავებით, რომლებიც რეალურად ექვემდებარებოდნენ ანკარას, სირიელ ქურთებს აქვთ ძლიერი მხარდაჭერა თურქეთსა და ჩრდილოეთ ერაყში მოქმედი PKK-ის წინააღმდეგ, ევროპული მემარცხენეებისა და მსოფლიო ანტიიმპერიალისტური მოძრაობის სახით.

გასათვალისწინებელია, რომ ქურთების წარმატებული შეტევის შედეგი რაქას წინააღმდეგ შესაძლოა იყოს მნიშვნელოვანი ნავთობის საბადოების დაკარგვა სირიის რესპუბლიკის მიერ. ამ საბადოების დაბრუნება თითქმის შეუძლებელი იქნება, რადგან, როგორც პრაქტიკა გვიჩვენებს, ქურთები ნავთობის შემოსავალს არ უზიარებენ დანარჩენ სირიელ ხალხს, თუმცა ამუშავებენ სირიის მიწაზე მდებარე ჭაბურღილებს.

ქვეყანაში ნავთობის მოპოვება ხომ ჯერ ხელისუფლების წინააღმდეგ მებრძოლი მემარცხენეების ხელში იყო, შემდეგ

კი ტერორისტების ხელში, რომლებიც ებრძოდნენ როგორც მთავრობას, ასევე ამბოხებულებს. 2014 წლიდან სწორედ ისლამური სახელმწიფო აკონტროლებდა სირიაში ნავთობისა და გაზის თითქმის მთელ წარმოებას და ტერორისტული ჯგუფისთვის ნახშირწყალბადების კონტრაბანდაც შემოსავლის მთავარ წყაროდ იქცა [3, 3-7]. მაგრამ სამოქალაქო ომის დაწყებამდე ბევრ სახელმწიფოს ჰქონდა თავისი ბიზნესინტერესები სირიის ნავთობის სექტორში. კერძოდ, ნავთობის სახელმწიფო მონოპოლია Syrian Petroleum Company მუშაობდა ისეთ ტრანსნაციონალურ მონსტრებთან, როგორებიცაა Royal Dutch Shell (დიდი ბრიტანეთი-ჰოლანდია), ნავთობისა და ბუნებრივი გაზის კორპორაცია (ინდოეთი) და ჩინეთის ნაციონალური ნავთობკომპანია (ჩინეთი).

„ქვეყნის ეკონომიკური აღდგენისა და ენერგორესურსების გაყიდვიდან მიღებული შემოსავლების განაწილების საკითხები, ასე თუ ისე, უნდა გახდეს სირიის პოლიტიკური კრიზისის მოგვარების პროცესის ნაწილი, რომელსაც რუსული მხარე აქტიურად უჭერს მხარს“, ასეთ განცხადებას აკეთებდა სტრატეგიული კულტურის ფონდისა და რუსეთის მეცნიერებათა აკადემიის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტის მკვლევარი ანდრეი არშევი [4, 1-3].

კერძოდ კი, შემოთავაზებული ეროვნული დიალოგის კონგრესის მიზანი უნდა ყოფილიყო დისკუსიის დაწყება ქვეყნის სამომავლო სახელმწიფო სტრუქტურის განვითარების შესახებ.

ახლო აღმოსავლეთში ნავთობისა და გაზის მწარმოებელ ქვეყნებში სირია ახლა მეოთხე ადგილზეა, თვლის ენერგეტიკის ექსპერტი ოსამა მონაჰიდი ახლო აღმოსავლეთის კარნეგის ცენტრიდან, განსაკუთრებით კი მას შემდეგ, რაც ნორვეგიულმა ექსპერტებმა და ნორვეგიულმა კომპანიამ, ჯერ კიდევ ომამდე ჩაატარა გეოლოგიური კვლევა სირიის ტერიტორიულ წყლებში და აღმოაჩინა 14 უზარმაზარი ნავთობის აუზი. მათ შორის არის ოთხი უდიდესი საბადო ლიბანის საზღვრიდან სირიის ქალაქ ბანიასამდე მონაკვეთში. გამოიკვლიეს გაზის უდიდესი საბადოების არსებობა სირიის ტერიტორიაზე.

სამოქალაქო ომამდე სირიის ნავთობის მარაგი 2,5 მილიარდ

ბარელს შეადგენდა. ამავდროულად, სირიის ნავთობისა და გაზის საბადოები კონცენტრირებულია ძირითადად ქვეყნის აღმოსავლეთ და ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში ისინი დაკავშირებულია მილსადენებით დამასკოსთან, ჰომსთან და ალეპოსთან.

ქვეყანაში სამოქალაქო ომის გაჩაღებასთან ერთად ის თანდათან დაეცა და 2012 წელს 186 ათასი ბარელი შეადგინა. დღეს, ინფრასტრუქტურის განადგურებისა და IS 1-ის ბოევიკების მიერ მინდვრების დაკავების გამო, სირიის მთავრობა ოფიციალურად აწარმოებს მხოლოდ 20 ათას ბარელს დღეში.

რაც შეეხება „დაემს“, 2016 წელი მისთვის ყველაზე უიღბლო გამოდგა. ამ პერიოდში დაჯგუფებამ დაკარგა კონტროლი ერაყისა და სირიის რამდენიმე მნიშვნელოვან პოზიციაზე. მათ შორის დაიწყო გადამწყვეტი შეტევები მოსულისა და რაქას მიმართულებით.

2016 წლის 17 ოქტომბერს ერაყის სამთავრობო ძალებმა მოსულის გათავისუფლების ოპერაცია დაიწყეს. დეკემბერში ისინი ქალაქის დასავლეთ სანიპიროს სრულად აკონტროლებდნენ. თებერვალში კი ქალაქის აღმოსავლეთ ნაწილის გათავისუფლება დადგა დღის წესრიგში.

2017 წლის ივნისში ამერიკელების მხარდაჭერილმა კოალიციამ რაქას გათავისუფლების ოპერაცია დაიწყო. აშშ-ის ავიაიერიშების დროს დაიღუპნენ დაემის პირველი პირები, აბდულ-რაჰმან მუსტაფა ალ-კადული, აბუ მოჰამედ ალ-შიმალი და უმარ ალ-შიმანის სახელით ცნობილი, საქართველოს მოქალაქე თარხან ბათირაშვილი.

სირიისა და ერაყის მასშტაბით ჯიჰადისტები მასიურად გარბოდნენ დაკავებული ტერიტორიებიდან, დაემის რიგებს ტოვებდნენ ევროპული სახელმწიფოს მოქალაქეებიც [5, 3-4].

ახალი ხალიფატი იქ დასრულდა, სადაც დაიბადა. 2017 წლის 29 ივნისს, ხალიფატის დაარსებიდან ზუსტად სამი წლის შემდეგ, ერაყის სამთავრობო ძალებმა მოსულში ალ-ნურის დიდი მეჩეთი დაიკავეს. სწორედ, აქ გამოაცხადა ხალიფატის დაარსება აბუ ბაქრ ალ-ბაღდადიმ.

2018 წლის განმავლობაში მოკავშირეებმა ისლამური

სახელმწიფოს დევნა გააგრძელეს როგორც სირიაში, ასევე ერაყში. ამ დროისთვის დაეში პრაქტიკულად აღარ არსებობდა. რაქას დაცემის შემდეგ დაემის ბოლო დასაყრდენად სირიის ერთ-ერთი პატარა დასახლება ბალუზი დარჩა.

ისლამური სახელმწიფოს აღმშენებლისა და დაცემის ისტორია აჩვენებს, რომ ტერორიზმთან ბრძოლა ჯერ არ დასრულებულა. სალაფიზმის ნიადაგზე აღმოცენებული ექსტრემისტული განწყობები საოცრად სიცოცხლის უნარიანი აღმოჩნდა.

ნებისმიერი პოლიტიკური თუ იდეოლოგიური სიცარიელე ახლო აღმოსავლეთში შესაძლოა ახალი, უფრო მძლავრი და დაუნდობელი მსოფლმხედველობის არენა გამოდგეს. სწორედ ამას აჩვენებს ისლამური სახელმწიფოს აღმშენებლისა და დაცემის ისტორია.

ეკონომისტების აზრით, სირიის ინდუსტრია და წარმოება შედარებით სწრაფად შეიძლება აღდგეს. მართლაც, სირიაში, თუნდაც უზარმაზარი სამხედრო დანაკარგების და მოსახლეობის მასობრივი ემიგრაციის გათვალისწინებით, არის ათიათასობით სპეციალისტი, რომლებსაც შეუძლიათ სწრაფად აღადგინონ ქარხნები, გაიხსენონ თავიანთი პროფესიული უნარები და შეუდგენ საქმეს.

ზოგადად, ნავთობის ინდუსტრიის განვითარება ძალიან ეფექტურ ბიძგს მისცემს სირიის აღორძინებას და საქმე მხოლოდ ფულს არ ეხება. აღდგენის პროცესში ბევრი შრომა იქნება საჭირო, უმუშევრობა გაქრება და მოსახლეობა თავისი ქვეყნის პერსპექტივას ირწმუნებს.

ხოლო რაც შეეხება „დაეშს“, ის სრულად განადგურებული არაა. მან მხოლოდ ტერიტორიებზე კონტროლი დაკარგა. ამიტომ, „დაეშისგან“ მომდინარე საფრთხეები არ გამქრალა არც ადგილზე და არც გლობალურად (სამიზნეში, უპირველეს ყოვლისა, დასავლეთია ამოღებული);

კვლავ ძლიერი რჩება „დაეშისა“ და სხვა ჯიჰადისტური ორგანიზაციების იდეოლოგია, რის შედეგადაც მათ არ უჭირთ ახალი ძალებისა და ფინანსური რესურსების მოზიდვა ორგანიზაციის მოსაძლიერებლად;

ახლო აღმოსავლეთში არ აღმოფხვრილა რადიკალიზაციისა და ექსტრემიზმის გამომწვევი მიზეზები უსამართლობა, უთანასწორობა, კორუფცია, სექტარიანიზმი, გაუმართავი პოლიტიკური და ეკონომიკური მოდელები. ამიტომ უახლოეს მომავალში ამ რეგიონში ნაკლებადაა მოსალოდნელი ექსტრემიზმისა და რადიკალიზაციის განეიტრალება. ამასთანავე გლობალურ და ადგილობრივ დონეზე არ არსებობს საერთო ხედვა, თუ როგორი უნდა იყოს ISIS-ის შემდგომი პერიოდის სირია და ერაყი, რაც ასევე ართულებს ბრძოლის ბოლომდე მიყვანას.

დამონშებული წყაროები და ლიტერატურა:

1. ჯონ დევისი, „არაბული გაზაფხული და არაბული სიცხე, დაუმთავრებელი რევოლუციები და დემოკრატიის საკითხი“, ნიუ-იორკი, 2013.
 2. კენედ პოლაკი, „არაბების გამოვლინება, ამერიკა და ახლო აღმოსავლეთის ტრანსფორმაცია“, ვაშინგტონი, 2011.
 3. ზურაბ ბატიაშვილი, „პოსტ ISIS-ის პერიოდი:საფრთხეები და გამონწვევები გლობალურ და ლოკალურ დონეებზე“, თბილისი, 2019.
 4. Wintour Patrick, Russia Accused of Deliberately Targeting Civilians in Syria / Wintour, Patric. // The Guardian. – 2016, 15 January. – URL: <https://www.theguardian.com/politics/2016/jan/15/russiaaccused-of-breaching-norms-of-war-by-targeting-civilians-in-syria>
 5. قواعد اسخدام الأسلحة من قبل وحدات قوات مراقبة تخفيف القصف في منطقة تخفيف القصف 0.92 الالهرة 0.92 يولوو 39 محافظة حمص. الالهرة 0.92 يولوو 39
- დეესკალაციის ზონაში, ჰომსის პროვინციაში სამხედრო ძალის გამოყენების წესები (2017).

THE ISIS PERIOD AND THE OIL ISSUE IN THE SYRIAN CRISIS

Summary

On March 15, 2011, the civil war in Syria began. Clearly jihadists were also involved in the process. By this time, a group of jihadists known as al-Nusra was already operating in Syria. Al-Nusra was led by Abu Mohammed al-Jawlani, who was sent to the scene by al-Baghdadi, although he had his own vision of the situation.

Due to relatively pragmatic and brutal moves, al-Nusra soon entered into alliances with various rebel groups and also occupied large areas of Syria.

In the spring of 2014, Islamic State in Iraq already controlled Fallujah and Saddam Hussein's hometown of Tikrit. In June 2014, jihadists captured Mosul, Iraq's second largest city. The capture of Mosul became a turning point, the Islamic State was no longer a terrorist group operating underground. It became clear that the group posed a threat not only to Iraq or Syria, but to the entire world.